

Раннопролетни грижи при овощните насаждения

Автор(и): дирекция "РЗ и контрол" към БАБХ

Дата: 16.03.2014 Брой: 3/2014

- Земеделските производители, които прилагат в производството продукти за растителна защита, са задължени да прилагат само разрешените за употреба продукти за растителна защита при съответната култура, вредител и в съответната доза, включени в „**списък на разрешените за предлагане на пазара и употреба продукти за растителна защита**“, публикуван в интернет страницата на бабх на адрес: <http://www.babh.government.bg>
- Закупуването на продукти за растителна защита трябва да става само от търговци, притежаващи разрешение за дейността и включени в „**списък на фирми, получили разрешение за извършване на дейностите търговия на едро с продукти за растителна защита, търговия на дребно с продукти за растителна защита в селскостопанска аптека, преупаковане на продукти за**

растителна защита и извършване на фумигация и обеззаразяване на площи, помещения и растителна продукция срещу вредители“, публикуван в интернет страницата на **БАБХ**.

дирекция „РЗ и контрол“ към БАБХ

Раннопролетни агротехнически и Растителнозащитни грижи при овощните насаждения

Болест/Неприятел

Контрол

Зимна резитба:

Брашнеста мана по ябълка, струпяване по круша, кафяво гниене, черно гниене по овощните видове, повреди от беловинояди, дървесинояди, дървесница, ябълкова стъклена и др.

- раннопролетна фитосанитарна резитба преди набъбване на пъпките – най-рано при ябълка и круша като по-студоустойчиви, по-късно при череша, вишна, праскова и кайсия
- формиране на короната
- отстраняване на заразените клони за намаляване на зимуващата инфекция от вредители и ограничаване разпространението им през активната вегетация на културите
- изрязване на изсъхналите клони и клонки, като отрезите се правят на разстояние 20–30 см от мястото на повредата
- отстраняване на старата напукана кора
- изрязване на гъсенични гнезда, яйчни купчинки и мумифицирани плодове
- замазване на отрезите с блажна боя или бял латекс, към които се добавя медсъдържащ фунгицид или се използва готова овощарска замазка, за по-добро калусиране и предпазване от навлизане на вторични инфекции

Обработка на почвата:

Струпяване по ябълка и круша, бяла ръжда по череша и вишня, червени листни петна по слива, черешова муха, черна сливова плодова оса и др.

- заораване на окапалите листа за унищожаване на зимуващия запас от болести в листата и от неприятели в почвата
- при обработка на почвата да не се наранява кореновата система, за предпазване от инфекции с бактериален рак и причинители на кореново гниене
- дълбочината на оранта се определя от възрастта на насаждението и типа на подложката

Контрол:

Зимно-пролетно химично третиране:

Раннопролетни агротехнически и Растителнозащитни грижи при овощните насаждения

Болест/Неприятел

Контрол

Провежда се след набъбване, преди разпукване на пъпките и след извършване на зимната резитба.

- **Срещу болести** – с 1% *бордолезов разтвор*, за предпазване на овощните видове от заразяване с *къдравост по праскова, сачмянка по костилкови, ранно кафяво гниене, бактериално изсъхване, мехурки по слива* и др.
- Срещу неприятели – с 2–3% *Пара Зомер (75% парафиново масло)*, при установяване на:
  - *Червен овощен акар* – 60–80 бр. зимни яйца на 10 см от клонката
  - *Листни въшки* – 10 % пъпки с яйца
  - *Листозавивачки* – 3–5 бр. яйчни групички на дърво
  - *Калифорнийската щитоносна въшка* – при установено наличие
  - *Сливова щитоносна въшка* – 20–30 бр. на 100 см скелетна клонка
- За постигане на качествено и максимално ефективно зимно-пролетно пръскане е необходимо да се спазват следните условия:
  - третирането да се извършва в сухо, топло и тихо време при температура на въздуха над 5 °C и скорост на вятъра до 2–3 м/сек
  - висока разходна норма на работен разтвор (100–120 л/дка) за обилно напръскване (окъпване) на дърветата от върха до основата на ствола
  - разпръсквачите на пръскачката да са с отвори, осигуряващи едри капки

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Къдравост по праскова, нектарина, кайсия 	<i>Taphrina deformans</i> • гъба	<ul style="list-style-type: none"> • единични или многобройни, бледожълти, бледозелени или аленочервени подутини върху горната страна на листата, хлътнали от долната страна • плътни, груби и вълнообразно накъдрени тъкани 	<ul style="list-style-type: none"> • причинителят на болестта презимува като аскоспори между люспите на пъпките или по кората на заразените леторасли • заразяването се осъществява с разпукване на листните пъпки
Контрол:		<ul style="list-style-type: none"> • До набъбване на пъпките се пръска с 1 % <i>бордолезов разтвор</i>. 	

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
	ел		
		<ul style="list-style-type: none"> • При набъбване на пъпките се провеждат още 1–2 третирания през 10 дни. • Регистрираните фунгициди: Дитан М-45 – 0,3%, Дитан ДГ – 0,3%, Санкоцеб 80 ВП – 0,3%, Скор 250 ЕК – 0,02%, Тирам 80 ВГ – 0,3%, Фунгуран ОН 50 ВП – 0,15%, Шавит Ф 72 ВДГ – 0,2%, Шампион/Макк 50 ВП/Шамп ВП – 0,3%. 	

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Огнен пригор по семковите овощни видове – круша, дюля, ябълка, мушмула 	Erwinia amylovora -бактерия	<ul style="list-style-type: none"> • извити кукообразно от върха надолу и изсъхнали млади леторасли • клони с изсъхнали листа и плодове • завитите като фунии болни листа остават на дървото и след листопада • изсъхнали цели дървета, с неокапали цветове, листа и завръзи, които имат опожарен вид • по време на цъфтежа и след него се наблюдават първите поражения върху плододаващите дървета • цветовете и дръжките покафеняват, изсъхват и повечето остават прикрепени • некрозата бързо обхваща съседните цветове откъм дръжките и прилежащите леторасли • при влажно и топло време заразените части се покриват с капчици ексудат • при крушата и дюлята некротиралите участъци почерняват, а при ябълка и мушмула са тъмнокафяви • по клонките, скелетните клони и стволите се образуват раковини • около мястото на повредата кората се напуква и пожълтява 	<ul style="list-style-type: none"> • бактерията презимува в раковините, образувани по стволите, клоните и клонките на дърветата • през пролетта върху раковините се образува бактериален ексудат, който се разнася чрез инструментите при резитба, чрез дъжд, вятър, градушка, птици, насекоми, чрез пчелите по време на опрашване • на големи разстояния бактерията се пренася чрез посадъчния материал и калемни от болни растения

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
	<ul style="list-style-type: none"> • До набиране на пъпките е необходимо да се извърши: <ul style="list-style-type: none"> ◦ изрязване на заразените клони на 50–70 см под границата между болната и здравата тъкан ◦ събиране и изгаряне на заразените клони ◦ изкореняване и изгаряне на силно заразените дървета ◦ резитбата на здравите дървета се извършва преди тази на болните ◦ след всеки отрез инструментите се обеззаразяват с 10% разтвор на белина, 2% формалин или спирт за горене, разреден с вода 1:3, в продължение на 2–3 минути ◦ раните се намазват с бял латекс с прибавка на 1% разтвор на медсъдържащ фунгицид • Поддържане на оптимален N-P-K баланс, без допускане на излишък от азот: <ul style="list-style-type: none"> ◦ ранното пролетно подхранване с азот да се раздели, като половината от количеството се внесе месец преди началото на растежа, а останалата част – след падане на венчелистчетата 	<ul style="list-style-type: none"> • Преди разпукване на пъпките да се извърши късно пръскане с 2% бордозелов разтвор или с други медсъдържащи фунгициди. • Да не се закупува посадъчен материал и да не се вземат калемки от райони, където е разпространена болестта. • Да се засажда само на здрав посадъчен материал, като се подбират устойчиви сортове. • По време на вегетацията да се извършват наблюдения и при откриване на източници на вторична зараза да се отстраняват незабавно с дезинфектирани инструменти. • Използване на медсъдържащи средства, като се извършват от 4 до 8 пръскания, в благоприятни (температура и влага) за развитие на болестта условия. • Особено важни са предпазните пръскания по време на цъфтежа и след градушка, когато бактерията най-лесно прониква в растителните тъкани. 	
Контрол:			

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Обикновена крушова листна бълха по круша 	Psylla pyri	<ul style="list-style-type: none"> • възрастни, ларви и нимфи смучат сок от пъпките, листата, цветовете, плодовете и летораслите • при храненето бълхите отделят „медена роса“, която замърсява нападнатите части, тъй като се развиват вторично чернилни гъбички • предизвиква преждевременно остаряване на леторасли, клончета и листа, 	<ul style="list-style-type: none"> • зимува като възрастно под опадалите листа, в цепнатините и под старата, напукана кора на стъблото и в други удобни места

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
		<p>повишавайки съдържанието на азот в тях</p> <ul style="list-style-type: none"> • преносител на микоплазма, запушваща проводящите съдове □ изтощаване и загиване на крушовите дървета при масово намножаване 	
Контрол:		<ul style="list-style-type: none"> • Третиране в първите топли дни на февруари или март при задържане на температурата за три и повече дни над 5–8 °С. • Борбата е срещу възрастните, когато напускат местата за зимуване и преминават по късите и торбести клончета на крушата. • Праг на икономическа вредност – 1 брой възрастно и 8–10 бр. яйца на 8–10 торбести клонки. • Регистрирани инсектициди: <i>Вазтак Нов 100 ЕК – 0,02%, Дека ЕК – 75 мл/дка, Децис 2,5 ЕК – 0,03%, Децис 100 ЕК – 12,25 мл/дка, Синеис 480 СК – 30–43,7 мл/дка, Суми алфа 5 ЕК/Сумицидин 5 ЕК – 0,03%.</i> 	

Болест/Неприятел	Причинител	Симптоми/Повреди	Жизнен цикъл
Калифорнийска щитоносна въшка – напада около 200 растителни вида, основно ябълка и круша	Quadraspis diotus perniciosus	<ul style="list-style-type: none"> • смуче сок от кората на стъблото, клоните, клонките, плодовете и листата • при силно нападение кората се напуква и загива • отделни клони изсъхват, а по-късно загива и цялото дърво 	<ul style="list-style-type: none"> • зимува като ларва от първа възраст по кората на клонките и стъблото, която завършва развитието си по време на цъфтежа на ябълките
Контрол:		<ul style="list-style-type: none"> • През невегетационния период борбата е насочена срещу зимуващия стадий – ларвите. • До набъбване на пъпките на ябълките и крушите да се извърши третиране с регистрирания продукт <i>Пара зомер – 2% (75% парафиново масло)</i>, който действа чрез асфикция – образува маслен филм, който покрива щитчето на зимуващата ларва и я лишава от кислород, вследствие на което тя загива. • При третирането с <i>3% Пара зомер</i> се унищожават и зимуващите яйца на червения овощен акар, при установена плътност 60–80 зимни яйца на 10 см клонка при ябълка и 40–50 яйца на 10 см клонка при круша, както и действие срещу щитоносни въшки, листни бълхи, хоботници и др. • Продуктът може да се добави към фунгицидния разтвор или да се използва самостоятелно 	